

entrevista

INMACULADA GIL-LÁZARO

Directora General de Teatres de la Generalitat

L'entrevista a la directora general de Teatres de la Generalitat no pogué efectuar-se, tal i com sol·licità l'AAPV, cara a cara. A petició de la senyora Gil-Lázaro, li enviàrem les preguntes via correu electrònic i aquest mitjà utilitzà per a contestar-les. Així doncs, se'ns privà del contacte humà necessari per a profunditzar en els temes que a nosaltres, actors i actrius, més ens interessien.

AAPV: ¿Como directora de Teatres cuáles son los objetivos principales de su política teatral y qué planes tiene para llevarlos adelante?

I. Gil-Lázaro: Yo estoy al servicio de un gobierno. A mí, como a los directores anteriores se nos nombra para gestionar unas líneas de actuación. Por eso pienso seguir el Anteproyecto de Ley y cumplir sus principios.

AAPV: Los actores y actrices estamos preocupados por el escaso rendimiento y repercusión que, generalmente, han tenido las producciones de Teatres, hasta ahora, dentro y sobretodo fuera de la Comunitat Valenciana (excepto raras y honorosas excepciones) ¿Tiene planes al respecto?

I. Gil-Lázaro: Sí, potenciar los dos centros públicos

de producción y que sean prioritarios como marca el Anteproyecto, por delante de ser centros sólo de exhibición, pero hacerlo no será labor de dos días.

AAPV: Otro tema que preocupa a actores y actrices es el relacionado con la promoción del valenciano en nuestro teatro. Sin entrar a valorar lo acertado o no de favorecer el bilingüismo desde la Generalitat dentro de nuestra Comunitat, el sistema de estrenar en valenciano, y casi inmediatamente, por las mañanas, comenzar los ensayos en castellano (o viceversa) provoca en los actores y actrices graves problemas (de estrés, de identidad, etc.) ¿Cómo piensa que podría resolverse?

I. Gil-Lázaro: De la misma manera que ya se hizo con "Las Variaciones Goldberg", haciendo una pausa entre las dos versiones.

AAPV: Los actores y actrices están trabajando por la mañana en un idioma y por la noche en otro, y el resultado artístico se resiente, ¿no cree?

I. Gil-Lázaro: Por lo que me transmitís los actores supone un gran esfuerzo y repercute en el rendimiento artístico.

AAPV: Dijo usted en una de sus primeras entrevistas como directora de TGV que "no se ha creído en la profesión valenciana ni se les ha puesto herramientas para crecer". ¿Cuáles son, desde su llegada, estas nuevas herramientas para crecer?

I. Gil-Lázaro: Potenciar la producción y todos sus componentes así como la coproducción y la programación valenciana sin caer en la endogamia.

AAPV: ¿Está satisfecha con los programas de promoción teatral en Punt2? ¿No sería mejor que estuvieran en Canal 9 en una hora con mayor audiencia, antes de las 12 de la noche?

I. Gil-Lázaro: Personalmente me parece que Punt 2 tiene otro nivel socio-cultural más acorde con el programa. Son dos canales destinados a diferente tipo de programación. Desde RTVV, con el convenio de promoción de las artes escénicas valencianas, se está impulsando el sector con actores y actrices en series propias, agendas, programas específicos, etc. La televisión pública nacional o TV3 también los programa en su segunda cadena y en horarios similares.

AAPV: Una compañía que recibe una ayuda de Teatres estrena un espectáculo. Y después de un año ha hecho siete u ocho "bolos". Algunos profesionales del sector piensan que parte de

las ayudas concedidas a estas compañías deberían dedicarse a co-financiar la contratación. Porque lo realmente complicado es "vender bolos" que garanticen una mínima continuidad al trabajo actoral ¿Qué opina sobre esto?

I. Gil-Lázaro: La creación de una empresa privada es una opción libre, que debe estar apoyada desde la Administración Pública, pero la responsabilidad empresarial es de quien gestiona la empresa.

AAPV: ¿Qué hacer para aumentar la presencia de compañías valencianas en el Circuit?
a. Aumentar las ayudas a la programación de las diferentes salas del Circuit.

b. Desarrollar un sistema que garantice que las

ayudas reviertan de verdad en la contratación de compañías valencianas.

c. Hacer un transvase en las ayudas, rebajar en producción y aumentar en contratación.
d. Incentivar a los municipios de alguna forma.

I. Gil-Lázaro: Hay una nueva junta en el circuit que está elaborando una serie de objetivos para que el circuit se convierta en una herramienta principal del teatro y la danza valencianos, con el apoyo y la colaboración de Teatros de la Generalitat Valenciana. Todos somos responsables de ese buen hacer, no sólo Teatros de la Generalitat Valenciana.

AAPV: Cito sus palabras extraídas de la entrevista

concedida al diario Levante, el 17 de julio del 2005. "...No he venido a hacer amigos, ni a ser la más guapa de la fiesta. He venido a trabajar" ¿En qué logros fundamentaría el trabajo de este su primer año al frente de TGV?

I. Gil-Lázaro: La tramitación anticipada de las Ordenes de Ayuda de Teatro y Danza, la preparación y presentación a las Cortes del anteproyecto de Ley de Ordenación de las Artes Escénicas, la presentación anual de la programación de todos los espacios escénicos gestionados por Teatros, el aumento de las producciones públicas y coproducciones, el impulso de la profesión valenciana a través de una mayor programación de compañías de nuestra Comunidad, en los espacios gestionados por Teatros y en otras Comunidades Autónomas, la firma de un convenio con RTVV para la promoción de las Artes Escénicas, el incremento presupuestario y de las ayudas a la profesión, la intensificación de la actividad y la comunicación del Circuit,...

AAPV: Volviendo a la producción propia ¿Por qué Teatros no cuenta todavía con la participación de profesionales independientes para valorar los proyectos de producción y coproducción que finalmente lleva adelante?

I. Gil-Lázaro: Hay un equipo de profesionales de largo recorrido en el ente que tiene la capacidad y la confianza para llevarlo a cabo, no obstante también contamos con muchas consultas a otros profesionales.

AAPV: ¿cómo ve usted a la profesión actuaral valenciana?

I. Gil-Lázaro: Creciendo continuamente, hay muy buenos profesionales.

AAPV: ¿Qué presupuesto anual estima imprescindible para hacer lo que realmente es necesario y quiere hacer al frente de Teatros de la Generalitat?

I. Gil-Lázaro: Cuanto más, mejor, como en todas las instituciones.

AAPV: ¿Cuál es su montaje ideal, ese con el que ha soñado siempre producir y que le gustaría ver aquí en el Principal?

I. Gil-Lázaro: Mi faceta artística en estos momentos está guardada para intentar ser lo más objetiva posible y no imponer mi criterio personal.

AAPV: Por cierto, la Moratín, ¿en qué va a quedar?

I. Gil-Lázaro: En una sala destinada a ensayos, formación y llevar a cabo actos puntuales.

AAPV: ¿Qué piensa de Francisco Camps?

I. Gil-Lázaro: Es el Presidente de la Generalitat Valenciana, mi presidente.

AAPV: Defina en una o dos palabras a: Alejandro Font de Mora:
Mi conseller:

Rita Barberà:
La Alcadesa de Valencia (yo vivo en Bétera).

Ignasi Pla:
Jefe de la oposición.

José Luis Rodríguez Zapatero
Presidente del gobierno español.

Benvolguts lectors de l'Equilibrà, com dic al principi "l'entrevista" es realitzà via e-mail la qual cosa ens fa perdre espontaneïtat, però dóna temps a l'entrevistada a "pensar" les respostes. En fi, tragheu les vostres conclusions, per la meua banda em quede amb la llibertat de poder escriure quatre línies, la llibertat de parlar personalment la guarde per a un altre moment. Serà veritat que existeix la censura? Al demanar que definisca amb una o dues paraules personalitats de la nostra política, agraisc a la senyora Gil-Lázaro per informar-nos els càrrecs que desenvolupen, ja que no sabíem de cap manera, per exemple que José Luis Rodríguez Zapatero és el president del govern d'Espanya, i curiosament, Francisco Camps el "seu" president, i Alejandro Font de Mora el "seu" conseller. És que Zapatero no és el "seu" president? Serà que la directora de TGV no se sent espanyola i sí valenciana? O serà per una altra cosa? El dia que tinguem una entrevista cara a cara ho sabrem, o no.

Mario Osmar Passero

OPINIÓ

Descongela't!!! ...

per David Duran

Per fi, va arribar l'Estrena !!! Darrere va quedar el càsting, dies d'assaig lluitant amb el personatge, memoritzant el text, els moviments, la ubicació de les escenes en l'escenografia, les llums... i tot açò, com no, cobrant preus ridículs que em fan vergonya si els compare amb altres oficis.

Després del GRAN PART, amb dedicatòries, nervis, flors, xocolata, crítiques, picaeta i vi... va arribar el moment en què podia començar a rebre grans fruits econòmics pel meu esforç i dedicació: EL MOMENT DE FER BOLOS !!!

Em van assegurar unes representacions pel circuit al llarg de cinc mesos, la qual cosa feia que no em preocupara el lloguer del pis en un temps, però, si volia menjar del meu treball haurien d'eixir més bolos, la situació era desesperant, ja no podia fer més, estava supeditat al criteri artístic d'aquell personatge: EL PROGRAMADOR.

Necessitava conèixer millor aquesta espècie de salvador de la meua estabilitat econòmica, vaig fer-me amb tota la informació que vaig poder i em vaig recloure uns dies per tal de donar respostes a totes aquestes qüestions que no podia llevar-me del cap i que no em deixaven viure. La gran majoria dels personatges en qüestió formen part d'un mateix organisme, EL CIRCUIT TEATRAL VALENCIÀ (CTV), es va crear el 1994 amb forma de reglament, i no va ser fins el 1995, que no va tenir una cobertura legal, creant així un instrument de coordinació i col·laboració entre Teatres de la Generalitat Valenciana (TGV) i els municipis. Al 2001, es va aprovar una proposta interna per al bon funcionament del CTV (les normes d'Elx) on principalment, es van crear tres comissions territorials de programació (Comissió del nord, de l'Horta, del sud i de les comarques centrals) i tres grups o nivells (A, B o C) segons el seu grau de compromís.

Una sensació de tranquil·litat es va apoderar momentàniament del meu cap, sabia quina era la història d'aquests personatges i com s'organitzaven, però no era suficient, volia saber més.

Em vaig apoderar de l'INFORME del CTV per tal d'entendre el seu funcionament i del seu criteri a l'hora de programar. Les meues anteriors inquietuds, es van esborrar progressivament al adonar-me

del moment de congelació en què es trobava tota la professió i van ser substituïdes per infinitat de dades concretes, després de cremar la calculadora a cops de sumes, restes, iguals i percentatges. Després d'un llarg temps de reflexió, van brotar del meu cap preguntes que a hores d'ara encara no han trobat resposta:

- La inversió de TGV al CTV és de menys d'1 milió d'euros (un 20% del total) amb aquesta ridícula xifra els municipis programen un total de 1.237 representacions, de les quals 805 són companyies de teatre i dansa professionals valencianes. **Per què aquesta inversió no ha incrementat en vuit anys?**

- Cada vegada hi ha més companyies professionals valencianes que necessiten treballar al CTV, tan sols unes poques reben ajudes directament de TGV i moltes d'aquestes fan pocs bolos. **Per què no és fa distinció entre les companyies que reben ajuda de TGV i les que no?**

- Al reglament intern del CTV, els vora vint-i-cinc municipis ideals (nivell A) han de programar només un mínim de 7 companyies professionals valencianes d'un total de 14. Si al nivell B són 6 de 10. **Com és que hi ha tan poca diferència entre nivells? No hauria de ser més difícil pujar de nivell, creant així un nivell que fora un referent per als municipis que es troben per sota?**

Estic segur que aquestes i altres preguntes han estat al cap de molta més gent de la professió, no ara, sinó ja fa temps. Que eixiran més al temps que la congelació que es pateix es propague i ens afecte cada vegada més, fins que un dia, sense adonar-nos-en, ens deixe bloquejats, immòbils i sense capacitat de reacció.

Mentrestant jo, patidor de la meua realitat inestable, amb la il·lusió de treballar dignament fent teatre, i pel Circuit, esperaré que aquesta situació pugui ser diferent en un present immediat, trobant treballs anàrquics que em deixen fer els bolos que, per sort, m'han caigut del cel.

MIRADES DES DE LA PROGRAMACIÓ TEATRAL

Encara que Grotowski, fa ja uns quants anys, diguera que perquè un fet social com el Teatre tinguera lloc tan sol eren imprescindibles l'Actor i el Públic, avui en dia és bastant difícil entendre el fet teatral sense altres figures considerades necessàries, entre elles la del Gestor Cultural en la seua faceta de Programador Teatral. A cavall entre la tècnica i la política cultural, entre el ser i el tenir, el voler i el poder, amb una perspectiva en principi comuna i una realitat diferent, el panorama teatral valencià es reflecteix en la seua mirada. Per això, la seua veu també és important. De l'ampli ventall de gestors que existeixen en el país, hem elegit 10 representatius, en tot cas, de la seua realitat. Amb això hem volgut presentar aquesta diversitat en què ens movem teatralment.

Aquestes són les preguntes que vos proposem:

- 1.- Com veus el nivell artístic de les companyies professionals valencianes?
- 2.- Quines companyies professionals valencianes heu programat en la temporada 2005-2006?
- 3.- Amb quin pressupost has comptat per a programar en la temporada 2005-2006?
- 4.- Alguna consideració?

Joan Fuster, gestor cultural-programador de teatre de Gandia

1. A trets general, el nivell artístic de moltes de les companyies valencianes és bo. Crec, sincerament, que la professió valenciana ha evolucionat en positiu en els darrers anys i gran part de culpa d'aquesta situació la tenen les companyies, ja que altres circumstàncies que podrien contribuir a una millor situació no es produeixen.

2. En circumstàncies especials perquè el segon trimestre del 2005 no va haver programació a l'espera de posar en marxa el nou Teatre Serrano, a Gandia s'han programat: Scura Splats, Engrata, Teatres de la Generalitat, La Pavana, Setze Fetges, Krisis Teatro Danza/Teatre de l'Ull, Adi Produccions, PTV Clowns, Germinal, Combinats, Albena.

3. Hi ha un pressupost aproximat de 180.000 €. El considere suficient per treballar; encara que per dur endavant tots els projectes que tenim en cartera, caldrien més diners.

4. Crec que una de les qüestions a considerar en relació al món professional de les arts escèniques valencianes seria la de valorar quines solucions es poden trobar, si és que n'hi ha, per tractar d'acabar amb la sobreproducció que hi ha.

Jose Antonio Portillo Vesga, programador cultural de Benicàssim

1. La pregunta no serveix. Hauria de parlar de companyies o, per a ser més exactes, de treballs concrets per fer una valoració del nivell artístic. Però no vull eludir la pregunta. Des d'una visió històrica, podríem dir que el nivell artístic és satisfactori donada la política teatral i el poc suport a la formació i creació de noves formes de producció artística.

2. Albena, Ananda Dansa, Combinats, La Pavana, L'Om Imprebis, PTV Clowns.

3. 115.000 €. Lògicament no és suficient, no podem mostrar molts treballs d'interès per falta de diners.

4. Per què Teatres de la Generalitat no va ser capaç de gestar un festival amb tant d'interès com VEO?

Vicent González San Francisco (San Fran) gestor cultural de l'Ajuntament de Xirivella

1. Al meu parer considere que el nivell general de les companyies valencianes professionals és prou bo, si bé cal assenyalar que hi ha algunes molt consolidades que ofereixen productes de qualitat i molt exportables i altres en canvi els seus plantejaments estètics i de producció encara estan en procés de millora i desenvolupament.

2. 11 companyies (incloua la Mostra Internacional de Pallassos).

3. 118.000 euros (inclou el pressupost de la Mostra Internacional de Pallassos, i el de la campanya escolar Anem al Teatre)

El pressupost que disposem és prou limitat tenint en compte que organitzem un festival de teatre especialitzat i les ajudes externes són molt poques.

4. Des del meu punt de vista assenyalaria algunes consideracions sobre el sector teatral:

- Es troba a faltar un major compromís, per part dels autors i de les companyies, amb temes d'actualitat, que reflectisquen la problemàtica real de la nostra societat, així com propostes menys amables i més transgressores.

Es detecta una oferta molt acomodaticia i poc arriscada.

- Respecte a la programació i als programadors, també fa falta una revisió de plantejaments i criteris. Una aposta clara i decidida per la formació dels espectadors a través d'una programació que combine de forma equilibrada propostes renovadores amb altres més populars i clàssiques.

- I quant a l'Administració, com sempre, cal exigir-li més ajuda econòmica al teatre en general i a la millora de les infraestructures en particular. I un compromís seriós de recolçar al Circuit Teatral Valencià ja que és l'instrument fonamental per a mantindre viu el sector de les Arts Escèniques del nostre país.

Juan Ramón García, director de cultura de Petrer

1. La professionalització del teatre valencià ha suposat que les companyies cuiden més tots els detalls de la producció, el càsting actoral i la direcció artística, de forma que el resultat de tot aquest treball previ es veu reflectit en la posada en escena final de les obres, que presenten un nivell artístic cada vegada més cuidat i exigent. A això ha contribuït també l'existència d'un circuit de sales d'exhibició municipals (teatres, auditoris, cases de cultura) cada vegada més ample i amb espais i infraestructures millor equipades tècnicament que possibiliten que les companyies giren les seues propostes escèniques en millors condicions. Crec, per tant, que aquest és un bon moment per al teatre professional en general i, per extensió, per al teatre valencià en particular.
2. En quant a la presència de companyies professionals valencianes en la passada temporada, en la programació de adults i juvenil s'ha comptat amb Pot de Plom (The best of Jordiet), La Dependent (Còmplices), Dramatúrgia 2000 (Ángel) i Las Sorámbulas (Olimpia o la pasión de existir); en dansa moderna amb Chircovskii Dance Project (Tempo de Mozart), i en la programació infantil i familiar amb L'Horta (Maria Fideus), L'Home Dibuixat (Puja't al carro), Màgic Dexter (Dos magias y tres potagias) i Jácara (El rayo Verne). Amés, en el festival de titelles i marionetes també participaren Edu Borja (El circ de la teranyina), Lluerna (Pinotxo el titella), Los Duendes (Caperucita, no gracias) i Buffo (La Bella i la Bèstia).
3. El pressupost global aproximat destinat a la programació teatral durant la temporada ha estat d'uns 50.000 euros, sense comptar despeses de muntatge, personal ni publicitat.

Benja Domènech, programador cultural de Silla

1. Crec que tenen un nivell, en comparació a la resta de l'estat espanyol, bastant alt.
Pot de Plom, Gerardo Esteve, Produccions Teresa de Juan, Los Duendes, Bambalina, PTV clowns, La Dependent, Zircó Produccions i Ornitorincs.
3. Aproximadament uns 30.000 euros.
4. M'agradaria fer una consideració en veu alta com a membre de la plataforma de les arts escèniques. La professió de les arts escèniques està passant, des de fa alguns anys, per una situació bastant complicada i complexa. Seria hora de que molts deixaren de mirar-se el seu "melic" o deixar de mirar-se a l'espill i intentar sumar esforços per a intentar, entre tots i totes, tirar endavant amb la nostra professió tant els que es dediqueu artísticament com els que hi estem implicats amb la gestió cultural. Els problemes que tenim amb el govern valencià els hem de solucionar entre tots i totes. Tots estem en el mateix vaixell. Seria hora de deixar les tafaneries perquè l'enemic el tenim en les poltrones i no en les companyies ni en els companys.

Francesc Orts i Hurtado, gestor cultural del Puig

1. Crec que els darrers anys, malgrat la manca de promoció institucional del sector teatral valencià privat, s'han consolidat empresarialment 6 o 7 companyies de teatre i dansa, la qual cosa ha afavorit l'augment de la qualitat artística dels espectacles.
D'altra banda, seguisc amb interès el treball de les companyies novells, doncs, moltes vegades estan suplint la manca de mitjans amb un major risc estètic i menys convencionalisme.
Això no obstant, crec que si acarem artísticament les nostres companyies amb les de resta de l'estat eixim ben parats.
2. La programació de la nostra sala, el Teatre LA MARINA del Puig, està molt condicionada per l'espai físic: el nostre escenari és molt reduït, per això moltes propostes artístiques, tot i el seu valor, no podem programar-les. No obstant això, la presència de companyies valencianes ha estat majoritària.
Aquesta temporada hem programat: Els Flaquibutti; Ju-ja, Mutis pel Fòrum, Anem Anant Teatre; Alain Vigneau-La Stravagante; Engrata Teatre, PTV-Clowns, Teatre La Caixeta i Maduixa Creacions.
3. Les temporades 2004/2005 i 2005/2006 s'han vists condicionades per l'absència de pressupost municipal. Estem funcionant amb pròrroga pressupostària des de l'any 2004, per la qual cosa hem hagut de retallar tota la nostra programació cultural, no solament al teatre.
L'any ha estat fluix pressupostàriament parlant, però entre l'aportació de l'Ajuntament i la fitxa del Circuit Teatral Valencià s'hem gastat 36.000 euros, sense comptar les despeses del personal administratiu.
En circumstàncies de normalitat pressupostària, la dotació econòmica de les partides de cultura és suficient, si tenim en compte els recursos d'un municipi que, com El Puig, té poc més de 8.000 habitants.
4. Finalment, i a banda de felicitar-vos per la vostra publicació, voldria destacar 3 o 4 coses que considere importants:
  1. Considere que és una obligació de la Generalitat Valenciana promocionar tots els productes culturals valencians, no solament les produccions públiques. El teatre, la dansa, el cinema... són un producte empresarial més, que aporta riquesa al país i ens enriqueix culturalment.
Si això ho feren bé sorgiria un "star system valencià", la qual cosa tindria uns "efectes col·laterals" beneficiosos per a tothom: millores laborals, augment d'espectadors...
  2. Crec, sincerament, que hi ha més oferta que demanda, per la qual cosa les companyies han de mirar d'enfortir-se i professionalitzar-se més. El mercat teatral està com està a casa nostra, per això cal produir pensant en el consum intern i en l'exportació.
  3. Pel que fa al nostre treball, crec els gestors públics hauriem d'ésser capaços d'arriscar una miqueta més a les nostres programacions.

Ximo Romà, programador cultural d'Altea

1. En un bon moment creatiu. Les produccions de les companyies valencianes estàn assumint riscos en textos, escenografies, vestuari, etc. Resulta ben gratificant comprovar que les companyies valencianes s'esmeren en millorar. I la majoria ho estan aconseguint.

temporada 05- 06 per mecanitzar la conxa acústica, i per dotar de motorització hidràulica a la corbata d'escenari. Les companyies programades per a l'any 2006 són:

- Yllana/L'Hom Imprebis, Monty Python's Flying Circus
- Jàcara, Estrena de Duty Free
- Circ Gran Gele, Xaloc

pressupost general de programació (música clàssica, música contemporània, música del món; dansa clàssica i dansa contemporània; teatre d'adults, familiar i escolar) per a 2006 és de 208.000 €.

4. És evident que els catxés són cada vegada més elevats, en funció de la qualitat i complexitat de les produccions valencianes, els pressupostos, però, no pugen en els mateixos percentatges.

Pot resultar d'interés per a tots potenciar figures valencianes de l'escena, a fi que tinguen major reconeiximent pel públic i els mitjans de comunicació.

Les figures mediàtiques de les tvs. estatals capten molt interès del públic.

A la invitació a participar en aquesta secció no han contestat o han rebutjat contestar els gestors de Torrent, Elda i Alzira.

<http://www.avetid.com>

Pàgina de l'Associació Valenciana d'Empres Productores de Teatre i Circ, on hi ha informació de les companyies que formen part de l'esmentada associació, notícies, premis, entre d'altres.

<http://www.institutdelteatre.org>

Web de l'Institut del Teatre de Barcelona, on trobaràs tota la informació del pla d'estudis de les diferents escoles i especialitats, centre de documentació, activitats, publicacions, tallers, notícies...

<http://www.horslesmurs.asso.fr>

Plana sobre les arts del carrer i el circ, amb calendari d'events, agenda de companyies, ofertes de treball, stages per a professionals, escoles de circ, organismes de formació, guia d'espectacles, entre d'altres.

